

זבחים עו

משה שווערד

1. מרומי שדה מסכת זבחים דף עה עמוד ב

שם במשנה. שניהם ישחטו כו'. ולא קתני כולן, דלא מיירי בנתערב אחד במאה, דא"כ הוי לענין אכילה כמו שנתערב חתיכה חטאת טמאה בטהורה דבטל, דלא שייך הראוי להתכבד בקדשים ואפילו בקדשים קלים. ומכש"כ למ"ד דכבש שלמה אינו בכלל ראוי להתכבד, שכבר בטלה משעה שנשחטה:

❖ שפת אמת על זבחים דף עה/ב

במשנה נתערבו חתיכות בחתיכות. צ"ע אי נתערבו הבהמות קודם הזריקה אי נשפכין לאמה כדי שלא יביאו קדשים לבית הפסול או כיון דליכא תקתנא ברעי' מודין חכמים דזורקין הדם ונאכל כחמור. והא דנקט חתיכות י"ל כעין חתיכות דהיינו אחר שחיטה כעין דאמרינן לעיל עמוד א' כעין חיים דבאמת בחתיכות ממש קשה פשיטא. וכן הדעת נוטה. אך י"ל דקמ"ל דאפי' שלמים רובא לא מבטל משום דהוי יש לו מתירין לאכלו כחמור [לר"א ביבמות ד' פ"ב]. או דהוי ח"ה להתכבד:

2. רש"י זבחים דף עה/ב

לבית הפסול - שממעט בזמן אכילת שלמים ומביא לידי נותר אלא ירעו וימכרו כדלעיל:

3. רע"ב על מסכת זבחים פרק ח משנה ג

אין מביאין קדשים לבית הפסול - שממעט את אכילת שלמים בין באוכליהן בין בזמן אכילתן ומביאן לידי נותר. אלא ירעו ויסתאבו וימכרו כדאמרינן גבי קדשים בקדשים מין בשאינו מינו, ויביא בדמי היפה שבהן כו'. ואין הלכה כר' שמעון:

4. רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ו

הלכה ה

נתערבו מין בשאינו מינו כגון עולה בשלמים, לא יקרבו אפילו כחמורה שבהן שאין מביאין קדשים לבית הפסול.

הלכה ו

וכשם שאין ממעטין בזמן אכילתן כך אין ממעטין באוכליהן ולא במקום אכילתן אלא כיצד יעשה ירעו הכל עד שיפול בהם מום וימכר כל אחד מהן לבדו ויביא בדמי היפה שבהן ממין זה ובדמי היפה שבהן ממין האחר ויפסיד המותר מביתו.

5. ספר נזר הקודש

מפני שממעט באכילתה, — פירש"י שההפסד הוא לתרומה. — והתוס' פירשו מפני ההפסד דמעשר, ובאמת בירושלמי מפרש מפני שניהם, וזהו שמדייק הרמב"ם וכתב בפר"ז ממעש"ש הי"א מפני שהוא ממעט אכילתו ואכילתה, ויש לדייק קצת אמאי פריך הש"ס אמאי לא תותבי' מהא וכו' וקשה הא עדיפא כיון דחזינן שמתיר ר"ש אף במקום שיש מיעוט אכילה לשני דברים, היינו שגורם פסול בין לתרומה, בין למעשר, ומכל זה מתיר ר"ש גם לכתחילה.

6. שערים מצויינים בהלכה

כתב הרמ"א (אור"ח סוס"י נא, וסי' תכט ס"ב, וסוס"י חרד) שאין אומרים מזמור לתודה לא בערב פסח ולא בערב יוה"כ, ומפרש במג"א (סי' נא) שמא לא יוכלו לאכול ויצטרכו לשרפו, פי' שאסור לגרום לקדשים שיבואו לידי שריפה. ועי' בבאור הגר"א (סי' חרד שם) שציין למש"כ בגמ' שאין מביאין קדשים לבית הפסול. וכ"כ הטור (סי' תכט סק"ז) שכיון שיש בלחמי תודה חמץ ולא יהיה נאכל בשיעורו הוי מביא קדשים לבית הפסול. וביותר ביאור כתב הלבוש (סי' חרד) שבזמן הביהמ"ק לא הקריבו קרבן תודה בעיוה"כ, שלא היו יכולים לקיים זמן אכילתו שהוא יום ולילה עד חצות, וא"כ לא היו יכולים להקריבו, כדי שלא למעט בזמן אכילתו. ועי"ש בפמ"ג (א"א ס"ק יא) דגם אין לומר בעיוה"כ פרשת הקרבנות השייכים ליחיד, וזולת פ' עולה יאמר בערב יוה"כ. [וגם היה"ד אחר משנת איזה מקומן אין לומר בעיוה"כ רק אחר עולה, עי"ש בפמ"ג ובמט"א. אך עי' בדברינו לקמן (עו: ד"ה ואם-כתב) שיש הסוברים דבאמירה לאחר אין חשש שמביא לידי פסול, ולפי דבריהם לכאורה ה"ה בזה]. ועי"ש במג"א שהביא בשם הכנה"ג (הגה"ט שם) שיש הנוהגים לומר מזמור לתודה בערב יוה"כ. [ועי"ש בבאה"ט

והנה במור וקציעה (סי' חרד) תמה ע"ד הרמ"א הנ"ל, דא"כ למה אמרו רז"ל (פסחים יג:): שאין מביאין קרבן תודה בער"פ, הול"ל נמי בערב יוה"כ, אלא ודאי דוקא בער"פ דמייתי לבית הפסול, דאף ביום אינה נאכלת רק עד ה' שעות, [יש שהגיהו ד' שעות, דאנן קי"ל כר"י דבין חולין ובין תרומה עד ד' שעות, ולא כר"ג דתרומה עד ה' שעות, ועי' רש"י פסחים יג: ד"ה אין, ובצל"ח שם], ועיקר מצות אכילת הקרבן ביום זביחה, משא"כ בעיוה"כ דאיכא יום זביחה וכו' עי"ש. וכן בסידורו כתב מהריעב"ץ לאמרו בעיוה"כ [ועי"ש שכמדרומה שגם אביו החכ"צ שחק על הנוהגים שלא לאמרו]. וגם בחידושי צמח צדק (שער המילואים פסחים שם, עמוד טז ד"ה חלות) תמה על מה שי"א

וראיתי שהחז"י במקור חיים (סי' חרד) הביא שמנהג וורמיישא לומר מזמור לתודה בעיוה"כ, וכיאר טעמם מפני שאפשר שיאכלו חולים וקטנים לחמי תודה ביוה"כ. ולסברא זו כיוון החלקת יואב, דבתשו' אבנ"ז (אור"ח ח"ב סי' תנט)

ולכאורה צ"ע על דבריהם מסוגיא דהכא, דמוכח בהדיא באשם שנתערב בשלמים שגם אם נאכל ביום הזביחה יש איסור משום שאין מביאין קדשים לבית הפסול, [ועי' ברמב"ם (מע"ק סי' פ"י

כש"כ באכילת תודה בעיוה"כ שאינו אוכל אפי' יום א' שלם [דתוס' יוה"כ מה"ת וכו'], עי"ש באריכות, וגם אין ליישב דשאני יוה"כ שראוי לאכילת חולה שיש בו סכנה [משא"כ בתודה בער"פ שכבר נשרפו הלחמי תודה בשעה ה', שהרי חשיב"ס אינו שכיח, [עי' תוס' פסחים מו: ד"ה הוואיל], ועוד דא"כ היאך יפרנס הסוגיא בזבחים דאשם בשלמים הוי ממעט בזמן אכילתה, והרי ראוי התערובות לאכילת ב' ימים לחשיב"ס, והמהרצ"ח תירץ שכל הקרבנות נאכלים לקטנים [וזה כתי' המקור"ח וחלק"י הנ"ל], ומותר להאכיל קטן בידים ביוה"כ כמש"כ הרמ"א (אור"ח סי' תרטז), משא"כ בחמץ דאסור בהנאה וכו' עי"ש. [אך גם

ומצאתי בתשו' מהר"צ חיות (סי' יז) שהביא בשם השואל, שיש ליישב למה לא נזכר בגמ' (פסחים שם) שלא הקריבו תודה בעיוה"כ, משום שיכול לאכול כל היום של עיוה"כ, משא"כ בער"פ [וזה כתי' סדר טרוייש והמו"ק וצ"צ הנ"ל], והוא דחה דבריו מכח הגמ' כאן, דאמרי' בשלמים שאין ממעט רק אכילת יום אחד, אפ"ה מיקרי ממעט באכילת קדשים, כיון שע"י התערובות באשם נתמעט אכילת יום אחד, וא"כ

7. תוספות מסכת זבחים דף עה עמוד ב ד"ה שביעית אין

שביעית אין לוקחין בדמיה תרומה מפני שממעט באכילתה – פירש בקונטרס שהתרומה זמן אכילתה לעולם ושביעית זמן אכילתה קודם שתכלה לחיה מן השדה ונמצא זה מביא תרומה לידי ביעור והא דתנן במס' שביעית (פ"ט מ"ח) לאחר ביעור מחלקן שלש סעודות לעניים רבי יוסי אומר אחד עניים ואחד עשירים יאכלו מ"מ ממעט באכילתה לאחר שחילק שלש סעודות ואינו מוצא למחלק וא"ת תרומה קודם לפסח יהא אסור לחמצה משום דקא ממעט באכילתה וי"ל דהכי עדיפא ליה ושרי משום דכתיב (במדבר יח) למשחה ולא דמי למבשל ירק בשמן תרומה (לקמן עו.) שהירק מיתקן ע"י השמן ולא השמן ע"י הירק ועוד דעיסה מתחמצת מאיליה ואפילו מערב בה שאור מ"מ בלאו הכי היתה מתחמצת קצת.

❖ איזהו מקומן מסכת זבחים דף עה עמוד ב

בלא"ה היתה מתחמצת קצת - צ"ע דיזוהר בעשייתה שתהא מצה דוקא, וצ"ל דהאיסור למעט באכילה הוא דוקא כשממעט ומחמץ בידים ולא להצריך לעשות שימור - טה"ק.

8. רמב"ם הלכות מעשר שני ונטע רבעי פרק ז הלכה יג

אין לוקחין פירות שביעית בכסף מעשר, לפי שהוא חייב לבער כמו שיתבאר.

9. יד בנימין

בא"ד ועוד דעיסה מתחמצת מאיליה ואפי' מערב בה שאור מ"מ בלא"ה היתה מתחמצת קצת עכ"ל. פי' דשרי לחמצה אף צידים כיוון שבלא"ה היתה מתחמצת קצת. וזה א"ל לזוהר צעשייתה ולשמרה שמהי' מזה דוקא דהאיסור דממעט באכילה הוא דוקא כשממעט צידים וכדפי' בטו"ק הוצא בשל' רב וק"ל.

10. שערים מצויינים בהלכה

ועי' בתוס' מה שהקשו על פרש"י, וכתב ביד דוד דהתוס' הבינו מפרש"י שלאחר שחילק ג' סעודות אינו רשאי שוב לקיימן, וצריך להתבאר מהעולם, וכ"כ רש"י במס' פסחים (נב: ד"ה משום), אבל התוס' שם (ד"ה מחכרין) הקשו עליו, וכתבו דרק אסור להשהות בביתו כחזקת שהוא שלו, אבל אם מפקירו ומוציאו מרשותו שיאכל כל מי שירצה הן אדם והן חיה, מותר אח"כ

להכניסם ולאכול מהם, ולפ"ז כתב היר דוד דלדהתוס' שם צ"ל דהא דקאמר הכא מפני שממעט באכילתה, היינו כשמוציאה ומפקיר גם לחיה ולבהמה מפסידה, ולכן אסור. והנה כמה אחרונים הקשו על שיטת התוס' שם ממה

שביעית פ"ח ה"ד]. אבל שיטת הרמב"ם (שמיטה פ"ז ה"ג) דאסור לאכול אחר הביעור, ואם לא מצא אוכלין בשעת הביעור שורף באש וכו'.

11. אור שמח הלכות מעשר שני ונטע רבעי פרק ז

והנה כבר נתעוררו התוס' שם (ד"ה שביעית) דא"כ יהא אסור לחמץ תרומה קודם הפסח, שכן ממעט באכילתה, שצריך לבער קודם הפסח, וכן יהא קשה על מע"ש שלא יקח עיסה של מעשר לחמצה קודם הפסח, ועיין מה

שתירצו שם. ולדעתי נראה גדר נכון בזה, דאימת אמרו חכמים אין מביאין קדשים לבית הפסול, דוקא במקום שקונה או מערב ענין שלא יכול להיות בהנך קדשים, וכמו קדשים בקדשים נאכלין ביום אחד עם נאכלין לשני ימים וכיו"ב, שמזה הקרבן לא מצי להיות זה הקרבן, כמו משלמים אשם, שמותר שלמים לשלמים, וכן ליקח תרומה בכסף מעשר, שמעשר אינו חייב בתרומה, ותרומה לא יוכל להיות מעשר, אבל לחמץ תרומה ומע"ש, שאם היה עיסה חמוצה שלא הפריש עדיין תרומה ומעשר ממנה הלא צריך להפריש מן העיסה החמוצה תרומה ומע"ש, וכיון דחייב התרומה ומע"ש בא בעודנה עיסה חמוצה, לכן הוה"ד לא גזרו חכמים, ומצי לחמץ עיסה של מע"ש ותרומה קודם הפסח, ולכן אין לוקחין שביעית בכסף מעשר, מפני שפירות שביעית לא מצאנו בהן מעשר, וכן תרומה, לכן אין לוקחין, וזה נכון. ...

12. שערים מצויינים בהלכה

מפני שממעט באכילתה. פרש"י במקום אכילתה, דמעכשיו לא יאכלנה אלא בירושלים. ועי' מש"כ התוס' בשם פרש"י [ולפנינו ליתא] גם משום דתרומה מותר באונן ולא מע"ש, והקשו על פירוש, דהרי קאי על המע"ש שממעט באכילתו ולא על התרומה וועי' בשטמ"ק. ומשמע דרש"י ס"ל דהעיקר כהגירסא בגמ' כאן "באכילתה", והתוס' ס"ל שהעיקר כגירסת המשנה (מע"ש פ"ג מ"ב) "באכילתו" [ועי' בפ"י הר"ש משאנץ, והרא"ש]. והנה בירושלמי (מע"ש פ"ג ה"ב) מבואר דבאמת קאי על שניהם [ועי' ברש"ש], דאיתא בירושלמי, מהו ממעט באכילתו, תרומה אסורה לזרים מע"ש מותר לזרים, תרומה אסורה בטבול יום מע"ש מותר בטבול יום, וכשם שהוא ממעט באכילתו, כך הוא ממעט באכילתה, תרומה מותרת לאונן מע"ש אסור לאונן, תרומה אינה טעונה מחיצה מע"ש טעון מחיצה, ומסיק בירושלמי אשכח

תני מפני שהוא ממעט באכילתו ובאכילתה [ומתני' חדא מינייהו נקט-הירש"ס], ואכן כ"כ הרמב"ם (מע"ש פ"ז הי"א), ובנו"כ ציינו שמקורו מירושלמי [וכרדב"ז כ' שהרמב"ם גרס במשנה "באכילתם", וכ"כ במלאכ"ש, וכ"כ בטה"ק, ושכ"ה גירסת רש"י]. וכן

13. יד בנימין

שם. ולתת לתוכן חזלי חולין. נ"צ מכאן הוכיחו התוס' מנחות דף פ' ע"ב ד"ה וכי מכניסין (והוצא לקמן ד"חק נתן עמו' ז'). דלא אסרי' להכניס חולין לעזרה אלא דוקא כשעושה כעין עבודה יעוי"ש.

14. יד בנימין

שם צגמ', אין מצלין ירק של שביעית בשמן של תרומה שלא יצאו לצית הפסול. רש"י בסוגיין מפרש משום שממעט צאכילת התרומה שלא יוכל לאוכלו אלא עד זמן הדיעור.

ועי' "פנים מאירות" (לעיל ע"ה ע"ב) שמציא בשם הרע"ב פ"ח דשביעית מ"ז שמפרש דממעט צאכילת פירות שביעית דאס יפסל

השמן יהי' צשריפה, וכי' דרש"י לא ניתא לי' צזה משום דצגמ' צעי' לאוקמי צירק של תרומה דרצנן ואי האיסור הוא צצזיל שביעית אין חילוק צין תרומה דרצנן לדאורייתא דמ"מ גורס להשביעית דיתמעט צאכילה. וע"ע צ"משנה ראשונה" שם.

15. שערם מצויינים בהלכה

נסחוט טובא קא מפסיד בשביעית. צ"ע הלשון נסחוט טובא, דמשמע שיסחוט הרבה ולא יסחוט הכל, וא"כ הרי עדיין ישאר שמן בהירקות, וע"כ צ"ל שהכוונה שיסחוט הכל, [וטובא דנקט לאו דוקא], ועי"ז יפסדו הירקות, [וכ"מ בפ"י הר"ש סידליאו שביעית פ"ח ה"ז], ואולי הפירוש נסחוט טובא שיסחוט בחזק, ונסחוט פורתא היינו שיסחוט באופן רפוי.

כתב בנתי"ק שיש להסתפק, האי הפסד שביעית מהו שיעורו, אם השיעור הוא בכזית, א"ד השיעור הוא בפרוטה, דענין הפסד לעולם תלוי בפרוטה, או אפשר כיון דההפסד הוא אצל אוכלין, ולענין אוכלין לעולם השיעור הוא בכזית עי"ש. ולהעיר דבמנ"ח (מצוה שכט-יג) כתב להדיא, דעל הפסד פירות שביעית עובר דוקא בכזית, אך בהפסד דמי שביעית [שהחליפו על מעות] אז עובר רק בשוה פרוטה [ועי"ש עוד במנ"ח מ"ע הנוספות לרמב"ן מצוה ג, שהאריך בזה]. וכן

16. שערם מצויינים בהלכה

מביא אשמו כו' ואומר וכו'. כתב הרמב"ם

הקשה בשו"ת אבנ"ז (יו"ד סי' פו-ו הגה"ה) איך מגלח פאת ראשו וזקנו, שמא הוא אינו מצורע, ועובר על ל"ת דגילוח בחנם, ותירץ שיכול להעביר פאת ראשו וזקנו בסם שאין שום איסור, [ועי' ברא"ש נזיר סא.], ואח"כ יגלח שאר שער בתער. אכן בהגה' שם מבנו השם משמואל תמה עליו, דמפורש במס' נזיר (נז"י:) קושיא זו, ומה"ט מוקי לה הגמ' באשה וקטן כיון שאינם באיסור הקפה. ונ"ל ליישב דודאי לא נעלם מהאבנ"ז גמ' מפורשת, אך ס"ל דבנד"ד א"א למוקמי הכי, מטעם דאמרי' בסוגיין דר"ש ס"ל דהכא טעון סמיכה, והרי בנשים וקטנים ליכא סמיכה כדאיתא במס' מנחות (צג.), ולכן כתב דמיירי הכא ע"י סם. [ועי' בתוס' בסמוך (עו: ד"ה וסמיכה)]

17. תוספות מסכת זבחים דף עז עמוד ב ד"ה אשם זו

אשם זו יהא שלמי נדבה - וא"ת והא אמרין לעיל בפ' איזהו מקומן (דף מז:) דאשם מצורע שני כהנים מקבלין את דמו אחד ביד ואחד בכלי ושלמים אמרי' לעיל (דף כה.) דצריך שיקבל בכלי את כל דמו (של פר) וי"ל דתקוני גברא שאני.

• עיין שטמ"ק אות י'

18. שערים מצויינים בהלכה

דף עז: ואם לאו אשם זה של שלמי נדבה.

כתב הטור (או"ח סי' א ס"ז) שאין לומר יה"ר אחר פ' חטאת, לפי שאינה באה בנדבה, אבל אחר פ' אשם וכו' יאמר עי"ש. וביאר הב"ח שהאמירה הוא במקום הקרבה, ושם אינו מחויב חטאת והו"ל כאילו מביא חולין בעזרה וכו', אך יכול לומר דרך תנאי אם אני חייב חטאת יה"ר כו', דמשמע שאם אינו חייב יהא כקורא בתורה, ושכ"כ המהרש"ל. אך בטור"ז (סק"ז) ובמג"א (ס"ק יא) חולקים על הב"ח, והאריכו בזה בנו"כ. ונע"ש בטור"ז שדחה מה שיש

19. יד בנימין

דף ע"ז ע"ב בגמ' ודלמא לאו מצורע הוא ונע"י מקמי' וכו'. פי' להמתנדב שמן קומצו ושיריו נאכלין כדאמרי' לקמן פ' כל התדיר דף ז"א: כמוצא גרש"י ו"ל.

והנה צע"ס הדבר יש לצרר האיך שייך קמיצה בשמן, ועי' תוס' מנחות ע"ד: ד"ה קומצו ושיריו נאכלין שכו' "אכל יין כלול הוא וא"א לקומצו" עכ"ל, משמע דשמן שייך קמיצה כיון שאינו כלול כ"כ.

ושו"ר נס' "מקדש דוד" סי' י"א שכו' לחקור אי צריך להקריש השמן קודם קמיצה עי"ש. ועוד הביא מפ"י רבינו גרשם מאוה"ג למנחות ע"ד. על ההיא דמתנדב שמן קומצו כו' שפי' "יקפנו" דכוונתו לכאן שצריך להקריש השמן.

והנה נתויו"ט קופי"צ דמנחות ראיתי דבר
פלא שפי' גבי המתנדב שמן קומלו
דודואי אין הכוונה לקמיצה ממש דזהו א"א
בשמן אלא צריך להפריש בכלי כשיעור קמיצה.
ונפלאתי על זה דהא בסוגיין מבואר להדיא
דהכוונה לקמיצה ממש, מדפריך אימת אקטר
לי' אי נתר מתנות שצטע הו"ל שיריים שחקרו
צין קמיצה להקטרה, ואי נימא דבשמן לא
שייך קמיצה ממש א"כ הו"ל כמנחה שחקרה
קודם קמיצה דקי"ל (מנחות ט'). דימלאנה

מתוך ציחו כיון דלא הוקצעה המנחה עדיין.
ולכא למימר דזהו גופי' מה שמפריש בכלי
כשיעור קמיצה הו"ל כקמיצה, דהא איתא
צימא מ"ו. ת"ר צקומלו שלא יעשה מדה
לקומץ אלא צריך לקומץ בחפניו. ועוד מדברי
התוס' הנ"ל (מנחות ע"ד) וכן מפ' רגמ"ה
ו"ל הנ"ל מוכח להדיא דהכוונה לקמיצה ממש,
ודלא כהתויו"ט וצ"ע.

20. יד בנימין

שם בגמ', דאקטר לי', אימת כו' ואי קודם
מתנת ו' כל שממנו לאישים הרי הוא
צבל תקטירו. רש"י ו"ל מפרש דהקושיא הוא
על הזאת ו' דמאורע דהוי כהקטרה [שמוה
כנגד פתח או"מ] וכיון שכבר קרב ממנו
בתחילה הקומץ היכי אפשר שוב להזות מתן
ו' דמאורע דהוי כהקטרה הא כל שממנו
לאישים הרי שיריו צבל תקטירו.

והתוס' פירשו דקושיא הגמ' הוא על הקטרה
ממש היינו דהאיך יוכל להקטיר
הקומץ על המזבח הא המקטיר מלוג שמן
של מאורע חייב כר"ע דאמר כל ששמו קרבן
הרי הוא צבל תקטירו, ואף שקודם מתן ו'
איירי עדיין, מ"מ כיון שעמיד להיות קרבן
חייב כמו המקטיר צטר חטאת קודם הקטרת
אימורין או קודם זריקת דם.

ובתוס' תמהו על זה דמנ"ל דהזאות ומתנות
תשיצי כהקטרה, וצאחרונים עוד
הגדילו התימה דהא לא אסירי צבל תקטירו
אלא כהקטרה על המזבח או על הכבש דאיתרבו
להו מ"ואל המזבח" אצל הזאת דמאורע שאינו
על המזבח כלל מנ"ל שהוא צבל תקטירו.

והנה רש"י אין יכול לפרש כפי' התוס' שהרי
רש"י ס"ל דהכלל כל שממנו לאישים
דהוי שיריו צבל תקטירו הוא דוקא אם כבר
קרב ממנו לאישים או השיריים צבל תקטירו
וכמבואר מלשון רש"י בסוגיין, וכ"פ רש"י
מנחות נ"ז ע"ב וצטוד מקומות, וא"כ לפי"ן

נראה דה"ה דהמקטיר מלוג שמן של מאורע
דחייב צבל תקטירו למ"ד כל ששמו קרבן,
הוא דוקא לאחר שכבר נעשה קרבן, אצל מה
שעמיד להיות קרבן אינו כלום.

21. תוספות מסכת זבחים דף עז עמוד ב ד"ה לוג מאי

לוג מאי איכא למימר - פי' דשמא אינו מצורע והוי חולין בעזרה כיון דעביד מינה עבודה, שמזה שבע כנגד
פתח אהל מועד ונותן על הבהונות ועל ראש המצורע ותימה ליזיל ליקדיש ליה קדושת דמים על תנאי אם
אינו מצורע דהשתא נמי מייתי פורתא להשלים הלוג וליקדוש ליה קדושת דמים וכי בעי למיכל השיריים פריק
להו כדאיתא בסמוך ויש לומר דהכי עדיף טפי לעשות קדושת הגוף בכל מה שיכול ותימה לי היאך נותן מתן
שבע ועל הבהונות מההוא פורתא שקדוש קדושת דמים דשמא אינו מצורע וזורקו לאיבוד שמן הקדש, ברו"ך.

בא"ד ותימה לזלזל ליקדיש לי' קדושת דמים
 על תנאי אם אינו מזורע להשתא נמי
 [דמייתי] פורתא להשלים הלוג [מקדש] לי'
 קדושת דמים וכו' עכ"ל. מבורר מדבריהם
 דבקדושת דמים לחוד כבר ליכא איסור חולין
 בעורה, וכמו שהוכיחו מהא דאמרי' בגמ'
 דמייתי פורתא להשלים הלוג אף דאינו קדוש
 אלא קדושת דמים מדחזינן דמועיל בהו פדיון
 כדאמרי' לקמן בסמוך דכי צעי למיכלינהו
 לשיריים פריק להו, וכמש"כ התוס' ריש דף
 ע"ז.

ועיי"ש עוד שכ' דנראה דאיסור עבודה בחולין
 אינו בכלל איסור חולין בעורה בחולין
 בעורה לא נאסר אלא בשחיטת חולין, ובהא

איכא תנא דס"ל לאו דאורייתא, אצל לעבוד
 עבודה בחולין איסור אחר הוא בכלל איסור
 כל הפסולין לגבי מזבח דאיסור לזרוק ולהקטיר
 [ובזה אין מועיל מה שקדוש קדושת דמים]
 וא"כ במותר הלוג דלאו במזבח הוא לפי
 ההו"א דאינו מתנה הלוג בנדבה י"ל דלית
 בהו אלא איסור כניסת חולין בעורה. (ר"ל
 דלא כדמשמע מהתוס' דעיקר קושית הגמ'
 "לוג מאי איכא למימר" הוא משום עבודת
 חולין בעורה שמוזה שצו כנגד פסח אוה"מ
 כו' אלא עיקר הקושיא הוא רק משום כניסת
 חולין בעורה) יעוי"ש.

23. איזהו מקומן מסכת זבחים דף עז עמוד א

והא איכא שירים דבעי מילינהו וכו' - לגירסא שלפנינו פירושו דבעי למלאנו לשיעור קומץ וממילא ואיכא הך
 פורתא וכו', וכן לגירסת שטמ"ק 'מיכלינהו' כלומר הא בעי למיכל שירים וא"א משום הך פורתא דלא קמיץ
 עליה, והכל הוא שאלה אחת.

24. איזהו מקומן מסכת זבחים דף עז עמוד א

דפריק ליה - דכיון דאין כאן שיעור קרבן אין לחוש שיאמרו יש פדיון לדבר הקדוש קדוה"ג - עי' שטמ"ק סוף
 ד"ה אי גוואי, וכ"ה בתוס' סוף ד"ה וחולין.

25. שערים מצויינים בהלכה

עבד עבודה ומצי מעיל, ועי"ש מש"כ בזה. וכבר העירו מזה בחק נתן ופנמ"א לעיל (שם), ועי"ש מה שתירצו, וע"ע בקדשי דוד (שם). הקשה הגר"מ אריק בספרו טל תורה, הרי בטלי מיעוט החולין ברוב הלוג שהוא קודש וכו', ותירץ עפ"ד הגמ' בכורות (כג.) דלענין משא לא שייך ביטול דנרשאו יחד, ולפ"ז ה"ה לענין הכנסת חולין לעזרה, אך לשיטות הפוסקים [עי' כס"מ אבה"ט סוף פ"א, ומשל"מ משכב ומשכב פ"א הי"ד] דבלח בלח גם במשא מהני ביטול, הדרא קושיא לדוכתא. ושוב תירץ בשם תלמידו, דכיון דעי"ש דפריק ליה נעשה חולין ובטל ברוב, הוי מבטל איסור לכתחלה דלא בטל עכ"ד. ותמוה שהרי כתבו הש"ך (יו"ד סי' פד ס"ק

דף עז. אי גזאי קא מעיל חולין לעזרה. הקשה בעולת שלמה, לפי דעת התוס' לעיל (עו: ד"ה לוג) דאין איסור להכניס חולין עזרה אלא היכא דעבד עבודה שמזה ממנו על הפרוכת, והרי הכא כבר הזה ולא

בדרכ"ת (ס"ק לו). ועוד צל"ע ממה שכתב הטור"ן (או"ח סי' תרכו סק"ב) בשם הלבוש, דלגבי מצוה לא אמרינן אין מבטלין איסור לכתחלה, דבעלמא גזרינן שמא יבוא להתיר כל האיסור, משא"כ במצוה שמכוין רק למצוה, ולא יעשה המצוה כולה באיסור, שפיר אפשר לבטל לכתחלה, ועוד הביא בשם הב"ח דדוקא במקום שנהנה, אבל מצות לאו ליהנות ניתנו. נוע"י בהרי בשמים ח"ג סי' ק ד"ה וניהא. ובעיקר דבריו יש להעיר ממש"כ התוס' במנחות (פ: ד"ה וכו') בהדיא, דהא דשרינן גבי ספק מצורע להביא אשמו ולוגו וגם להכניס לוג שמן לכתחילה מטעם דחולין ממילא הויין, "התם בטיל ליה בהדי אידך שמן" וכו' עי"ש. וע"כ מזה דהכא שפיר מהני ביטול. [ומצאתי בדעת תורה (או"ח סי' רסה סוף ס"ג) שמדברי התוס' אלו מבואר כהכס"מ ומשל"מ הנ"ל]. ובעיקר קושיית הטל תורה עי' באריכות בשו"ת אחיעזר (יו"ד סי' יב-ב), והביא

גם מתוס' הנ"ל, נוע"י גם בעולת שלמה במנחות (שם), ודן מכאן דביטול ברוב אין המיעוט משיג מעלת הרוב, וכבר הארכנו מזה לעיל (עב. ד"ה וניבטלו-השני) עי"ש.

26. שערים מצויינים בהלכה

תקוני גברא שאני. עי' בזבחי אפרים שהביא להקשות, נוע"י בהגה' מלאכת יו"ט היכי נותן מן השמן על הבהונות ועל הראש, הרי יש בזה איסור מעילה אם אינו מצורע, דודאי לא גרע מסך בשמן של קודש דאיכא מעילה, ועי"ש שתירץ דלדעת הר"ן (חולין לב. מדפי הרי"ף) דבהנאה ולא מכיון שרי לר"ש אפי' בפסיק רישא, דכיון דלא מכיון ליכא הנאה, דאינו מכיון אלא למצות מצורע ולא להנאתו כלל, וא"כ אין כאן מעילה בהקדש.

❖ ספר נזר הקודש

ב' י"ט לעיין אם יש מלקות באיסור דכל שממנו לאשים הרי הוא בכל תקטירו. — והנה מסוגיא זו דדרשו רבנן דשאור ודבש מותר להעלות לשם עצים, וכתב הרמב"ם פריה מאיסור דבשהעלה השאור עם הקרבן, אפילו בקרבן שאינו ראוי להקרבה לוקה, והקשה מרן מדוע לא כתב רבינו דלוקה שתיים משום שאור. ומשום כל שממנו וכו' — ומחדש דליכא מלקות באיסור דכל שממנו יעוי"ש — אמנם נראה דאין מזה הוכחה דמיירי רבינו דביש בשניהם כזית אחד דלוקה משום הקרבת השאור בצירוף קרבן, והיינו דזהו עצם האיסור דהקרבת השאור שלוקה גם בתערובות קרבן באופן שע"י שניהם נעשה כזית, ולכ"י אינו לוקה אלא אחת, משום שאור, דבזה

❖ עוד עיין ADDENDUM לדף נו

❖ כסף משנה על הלכות מעשה הקרבנות פרק י הלכה י

ומותר לאכול הקדשים בכל מאכל. משנה בפ' איזהו מקומן (דף נ"ה). ומ"ש אפילו הכהנים מותרין לאכול חלקם וכו' ולשנות באכילתן ולאכלם צלויים וכו'. משנה בס"פ כל התדיר (דף צ'). ומ"ש אפילו הכהנים, נראה דכתב כן משום דס"א שהכהנים צריכים שלא יאכלו אלא לש"ש ולכן לא יאכלו אותם במטעמים דרך תענוג קמ"ל משום דכתב בהו רחמנא למשחה ומתרגמינן לשון גדולה כמו שהמלכים אוכלים. ומ"ש אבל לא תבלין של תרומה וכו'. שם במשנה פלוגתא דר"ש ור"מ ופסק כר"מ: